

6.5 Të drejtat, përgjegjësitë dhe rregullat në klasë

Qëllimi

N njohin një metodë, nëpërmjet së cilës për rregullat mund të pajtohen në mënyrë demokratike, duke gjetur një gjuhë të përbashkët. Ata bëjnë një përvojë në drejtim të asaj se ndihmesa e tyre ka rëndësi dhe se ata kanë mundësinë e bashkëvendosjes. Ndjenja e vetëvlerësimit dhe pavarësia e tyre do të forcohet dhe ata e përjetojnë pjesëmarrjen aktive në bashkësinë e klasës.

kl. 4–6

45 min.

Materiali:

Letër e madhe e ndarë në tri fusha/ pjesë të barabarta (të paktën A3).

Rrjedha:

- Klasa ndahet në grupe me nga 4–5 N. Secili grup përcakton një zëdhënës/një zëdhënëse.
- Secilit grup i jepet një fletë letre (A2 ose A3), të cilën grupi e ndan në tri fusha/ pjesë. Në fushën e lartë N shkruajnë të drejtat, që sipas mendimit të tyre në një klasë duhet t'i kenë të gjithë N si dhe M. Çdo propozim do të pajiset me një numër.

Të drejtat:	Përgjegjësitë:	Rregullat:

- N ia kalojnë punën e tyre një grupi tjetër.
- Çdo grup ballafaqohen/përfaqen me listën e të drejtave të grupit të mëparshëm dhe mendohet të japë përgjigje në pyetjet e mëposhtme: Çfarë përgjegjësish apo detyrimesh kemi ne, në mënyrë që të drejtat në fushën e sipërme vërtet të respektohen? Çfarë duhet të bëjmë? Si duhet të sillemi?
Shembull: «Secili/secila ka të drejtën për t'u dëgjuar» - «Pra, ne kemi përgjegjësi ose detyrim për të dëgjuar.»
- Në fushën e mesme ata shkruajnë përgjegjësitë apo detyrat e përshtatshme. Për këtë ata shkruajnë numrin nga fusha lart, me të cilin lidhet shënimi.
- M jep disa të dhëna: Përgjegjësitë kërkojnë rregullat. Kjo mund të ilustruhet tashmë me anë të rregullave të klasës ose të shkollës. Këto duhet të formulohen në mënyrë pozitive («Unë e bëj» në vend të «Unë nuk e bëj») ato duhet të jenë konkrete dhe të përshkruajnë sjelljen e dëshiruar.
Për shembull të drejtën për t'u dëgjuar: ne kemi përgjegjësi për të dëgjuar; si rregull kjo kuptohet: mbaj qetësi, kur të tjerët flasin.
- N e përcjellin fletën e tyre më tutje. Grupet studiojnë të gjitha shënimet e të dy grupeve të mëparshme dhe bien dakord më pas për një sasi (më së shumti) prej pesë rregullave. Këto do të shkruhen në fushën e tretë të fletës.

- Në bashkësinë e klasës: Zëdhënësit/et e grupeve shpjegojnë përpara klasës rregullat e grupit të vet. Në vazhdim klasa diskuton nëse në një krahasim të tërthotë të listave veç e veç të grupeve, mjaft rregulla kryqëzohen ose përsëriten. Ata pajtohen në mënyrë demokratike, se çfarë duhet të fshihet ose të përmblihet.
- Votimi për rregullat. Secili/a nxënës/e merr katër gurë loje ose pika ngjitesë. Këto ai/a mund t'i japë për rregullat që, sipas mendimit të tij/ të saj, duhet të vlejnjë për klasën. N mund t'i japin gurët e lojës sipas dëshirës (të gjitha në një rregull të caktuar ose t'i shpërndajnë në 2, 3 ose 4 rregulla). Për klasën do të merren ato katër rregulla, të cilat kanë marrë më së shumti vota. Ato do të shkruhen në një poster, do të nënshkruhen nga të gjithë N dhe do të vendosen në një vend të dukshëm në klasë.

6.6 Posteri i të Drejtave të Njeriut

Qëllimi

N përqasen në mënyrë të thelluar me të drejtat individuale të njeriut dhe zhvillojnë aftësitë e tyre krijuese.

kl. 4–9

45 min.

Materiali:
fletë të mëdha të letrës,
lapsa me ngjyra, gërshërë,
ngjitës, gazeta të vjetra dhe revista,
piktura dhe fotografi;
Teksti i Konventës Evropiane për
të Drejtat e Njeriut ose e Deklaratës
Universale të të Drejtave të Njeriut
(të dyjat gjenden në internet pa
vështirësi).

Rrjedha:

- N formojnë grupe katërshe.
- M, ia cakton çdo grupi një artikull për të drejtat e njeriut (varianti: N mund të vendosin vetë se me cilin artikull dëshirojnë të merren).
- Çdo grup bën një poster për të drejtat e «veta» njerëzore. Posteri përmban elementet e mëposhtme:
- titullin, të cilin grupi e ka përzgjedhur për të Drejtat e njeriut.
- pjesën përkatëse të tekstit të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut ose të Deklaratës Universale të të Drejtave të Njeriut.
- një imazh (simbol, simbol përmes vizatimit), i cili simbolizon të Drejtat përkatëse të njeriut (p.sh. një rrotë për lirinë e lëvizjes, një gojë ose buzët, për lirinë e shprehjen dhe fjalës).
- Për klasat më të larta: një analizë të strukturës së të drejtës përkatëse të njeriut me referencë:
 - Personat që kanë të drejtë për këtë të drejtë ose të cilëve kjo e drejtë u është veçanërisht e rëndësishme;
 - Përmbajtja e saj (çka mbron ose garanton ajo e drejtë);
 - Mjetet për zbatimin e saj përkatësisht realizimin e saj;
 - Eventualisht shembuj të shkeljes së kësaj të drejte.
- N paraqesin përpara klasës posterat e tyre dhe diskutojnë për ta.